

Nieuwe ontwikkelingen in onderzoek naar mastitis

Niet wachten

We komen steeds meer te weten over mastitis. En dat is maar goed ook, want uiergezondheidsproblemen kosten de Nederlandse melkveehouderij veel geld. Een voorbeeld: bij een koppel van 70 koeien komen de mastitiskosten op ongeveer € 5500,- per jaar, of het nu gaat om klinische of subklinische mastitis.

Het is dus zinvol om zowel klinische als subklinische mastitis aan te pakken. Maar wanneer moet je een koe met een hoog celgetal nu behandelen? Snel, dat is de conclusie van Bart van den Borne, onderzoeker aan de Universiteit Utrecht. Van den Borne deed onderzoek op 40 melkveebedrijven. Hij en zijn studenten volgden daar de behandeling en resultaten van nieuwe hoogcelgetalkoeien.

Snel

Vaak wordt bij koeien met een nieuwe attentie op de MPR de tweede MPR afgewacht voordat er behandeld wordt. Van den Borne adviseert echter om na de eerste attentie op de MPR een monster te nemen voor bacteriologisch onderzoek en bij een positieve uitslag de koe te behandelen met antibiotica. Een hoogcelgetalkoe heeft namelijk vier keer zoveel kans op mastitis als koeien met een laag celgetal. Daarnaast vormen deze koeien een besmettingsbron voor de rest van het koppel. Hoe sneller er behandeld wordt, hoe succesvol-

ler de genezing van de subklinische mastitis. Vooral bij *S. aureus* is de kans op genezing 1,5 keer groter bij een snelle behandeling.

Kosten besparen

Behalve dat snel behandelen de kans op genezing vergroot, bespaart het ook kosten volgens het onderzoek van Van den Borne. Bedrijven met koegebonden mastitisproblemen (meer dan 10% nieuwe attentiekoeien) die koeien na hun eerste attentie behandelen en chronische koeien afvoeren, hebben minder schade dan bedrijven die niets doen. Bovendien wordt door een snelle behandeling het risico voor gezonde koeien kleiner; de infectiedruk gaat omlaag en de uiergezondheid van het hele bedrijf verbeterd. En daarmee wordt uiteindelijk het antibioticagebruik weer lager. Het effect is het grootst wanneer het behandelen gecombineerd wordt met andere maatregelen (zoals dippen) om de infectiedruk omlaag te brengen.

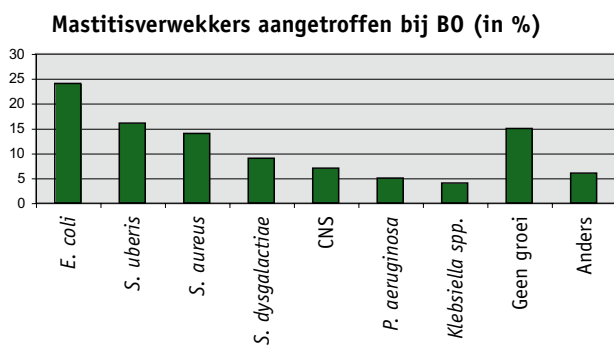

Wel meten

‘Dat is een typische colikoe. Waterige melk en koorts, kan niet missen.’ Misschien hebt u het wel eens gehoord of zelf gedacht. De ziekteverschijnselen die een koe heeft, zijn echter lang niet altijd een goede aanwijzing voor de oorzaak van het probleem. Saskia Luttkholt onderzocht als stagiaire samen met GD-dierenarts Richard Olde Riekerink of zichtbare (klinische) symptomen een goede aanwijzing zijn voor wat een koe mankeert. Dat blijkt niet zo te zijn.

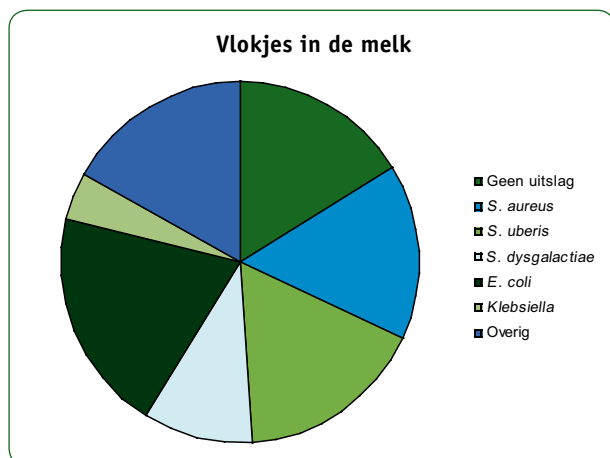
Escherichia coli meestal oorzaak

Luttkholt onderzocht 319 koeien op mastitisverwekkers. In dit onderzoek bleek dat *E. coli* het meest voorkomt (24%), gevolgd door *Streptococcus uberis* (16%) en *Staphylococcus aureus* (14%).

Symptomen geen goede aanwijzing

Op de onderzochte bedrijven werden ook de klinische verschijnselen van de mastitiskoeien genoteerd. Vlokjes in de melk, klodders, waterige melk, koorts, bruine of gele melk, het blijken allemaal geen goede aanwijzingen. Dát er iets mis is, dat is duidelijk. Maar de symptomen zijn nooit een

De meest gevonden bacteriën bij het klinische verschijnsel 'vlokjes in de melk'.

BO Celgetal vernieuwd

Inzichten veranderen (zie het artikel hiernaast), maar ook de vraag van de melkveehouder aan de GD verandert. Steeds meer veehouders willen zelf kiezen om óf alle kwartieren te bemonsteren, óf alleen gericht het hoogcelgetalkwartier, na voorscreening. GD BO Celgetal is daarom verbeterd. Per 1 oktober gaan we toe naar een prijs per monster. Dus als u één kwartier wilt onderzoeken, betaalt u ook voor één kwartier. Daarnaast hebben we een belangrijke verbetering doorgevoerd in de uitslag. Iedere inzender krijgt vanaf nu een duidelijke toelichting bij iedere gevonden mastitisverwekker. Bacteriologisch onderzoek levert zo uitstekende input voor het bedrijfsbehandelplan. Een BO laten doen is belangrijk, maar het doel is natuurlijk: de juiste stappen nemen voor minder subklinische (en daarmee minder klinische) mastitis.

goede aanwijzing voor de kiem die de problemen veroorzaakt. *Escherichia coli* kan bijvoorbeeld koorts, waterige melk en vlokjes veroorzaken. Maar vlokjes en waterige melk kunnen ook veroorzaakt worden door *S. uberis*. Ook een 'typische colikoe', met waterige melk én koorts, blijkt in 40% van de gevallen geen *E. coli* te hebben.

De resultaten wijzen er volgens Luttkholt op dat het heel belangrijk is om de oorzaak van de problemen met bacteriologisch onderzoek te controleren en niet zelf een inschatting te doen. "Het is heel belangrijk en nuttig om zelf een dier goed in de gaten te houden. Symptomen zijn een goede aanwijzing dát er iets mis is. Maar ook al lijken alle symptomen op één kiem te wijzen, laat het onderzoeken."